
Fra: Steingård Trude [mailto:trude.steingard@uit.no]

Sendt: 29. januar 2014 09:24

Til: Postmottak KD

Emne: Høringssvar på forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven- UiT Norges Arktiske Universitet

Vedlagt følger høringssvar på forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven fra UiT Norges Arktiske Universitet- Institutt for lærerutdanning og pedagogikk.

Høringssvar på forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

ILP har mottatt forslag på endring i opplæringsloven og privatskoleloven- Leksehjelp, frukt og grønnsaker i skolen og opplæring for ungdom over opplæringspliktig alder under 18 år, og som søker om oppholdstillatelse. Ledelsen på ILP ønsker at instituttet skal sende inn en høringsuttalelse på de lovendringer som er foreslått vedørende frukt og grønnsaker i skolen samt leksehjelp ordningen. Instituttledelsen mener at det er viktig at vi som lærerutdanningsinstitusjon mener noe om de rammebetingelser som er gitt i grunnskolen.

Frukt og grønnsaker i skolen

Det er foreslått å oppheveplikten til å gi gratis frukt og grønnsaker i skolen. Ordningen med frukt og grønnsaker er kostbar, og regjeringen vil prioritere å bruke midlene på andre skoletiltak.

Institutt for lærerutdanning og pedagogikk beklager at regjeringen i statsbudsjettet foreslår å avvikle ordningen med gratis frukt og grønt i skolen. Norske barn og unge spiser for lite frukt og grønt i forhold til nasjonale og internasjonale anbefalinger. Samfunnsøkonomiske analyser viser at vi vil få en økning i folks gjennomsnittlige levetid på ett og et halvt år dersom frukt- og grønnsaksinntaket øker fra 250 til 500 gram per person hver dag.

Skolen er en fellesarena der vi kan nå alle barn og unge på tvers av sosiale skillelinjer. Skolen har et medansvar for elevenes helse, og det er viktig at dette ansvaret tydeliggjøres, ikke svekkes.

De vaner vi har fra vi var barn bærer vi ofte med oss inn i voksenlivet, og Norske forskere har undersøkt hvordan ordningen med gratis frukt har påvirket inntak av usunn snacks blant barn i Hedmark og Telemark (Øvreby et al (2012).

Studien viste en generell reduksjon av usunn snacks blant barn fra 2001 til 2008. Reduksjonen var størst blant barn som gikk på skoler med gratis frukt ordning og blant barn der foreldrene hadde lavere utdanningsnivå (ikke universitet eller høyskole). Resultatene er og i tråd med den generelle nedgangen en har sett i sukker- og brusinntak i Norge i løpet av den samme perioden. Denne studien samsvarer med en studie om frukt og grønnsaksinntak blant ungdomsskoleelever i Tromsø som viste at de som spiste frukt og grønnsaker hver dag spiste minimalt med usunn snacks (Øvreby, 2008).

Gratis frukt og grønt på skolen kan påvirke barn til å spise mindre usunn snacks i løpet dagen. Fokus på frukt og grønt fra ung alder er viktig for å redusere inntak av usunn snacks i den norske befolkningen. Helseinformasjon gir ofte mest endring hos de med høyere utdanning, men studien til norske forskere viste at det var de med lavest utdanning som fikk størst effekt (Øvreby et al (2012). Det kan tyde på at

løsninger der myndighetene fokuserer på å gi gratis tilgang på frukt og grønt i skolen, istedenfor bare å opplyse om de positive effektene, kan hjelpe hele Norges befolkning.

Det er bedre å fokusere på hva som er sunt å spise istedenfor å fokusere på hva vi ikke skal spise. Det er ingen tvil om at vi i Norge har godt av å spise mer frukt og grønt. En ordning med gratis frukt og grønt vil sannsynlig gjøre oss mer beviste fra ung alder.

Leksehjelp

Forslaget går ut på å endre bestemmelsen om leksehjelp slik at ordningen skal gjelde hele grunnskolen, ikke bare 1.-4. årstrinn som i dag. Leksehjelpen skal fortsatt ha et samlet omfang på 8 uketimer, men kommunene/de private skolene står fritt til å fordele disse timene på de ulike årstrinnene.

ILP er bekymret for at en slik lovendring vil føre at satsningen i småskolen kan skvises og at det bare blir en satsning i de øverste trinnene på leksehjelp

Oppsummering og konklusjon fra NOVA rapporten (sluttrapporten som har evaluert innføringen av retten til leksehjelp på 1.-4.trinn på grunnskolen i perioden 2011-2013) er at ordningen burde styrkes og videreføres. Det metodiske opplegget i evalueringen gir riktignok ikke presist nok grunnlag til at forskerne vil konkludere med at leksehjelpen bare har hatt positive effekter. Analysene begrenses til å undersøke om utviklingen på skolenivå i elevenes resultater i nasjonale prøver sammenfaller med at skolene har innført leksehjelp med ulik grad av deltakelse. Et av hovedfunnene er at skoler som ikke hadde leksehjelp før reformen, men som innførte et tilbud med høy grad av deltakelse i leksehjelp har hatt en utvikling i nasjonale prøveresultatet over tid, som er mer positivt enn skoler med lav deltakelse. Om dette reflekterer effekter i en strengere, kontrafaktisk forstand (eksempelvis hva ville skjedd dersom skolene ikke hadde hatt leksehjelp), ønsker forskerne å holde åpent. Leksehjelpen har slik sett i liten grad rokket ved de systematiske forskjellene i elevers skolerresultater som knytter seg til kjønn, sosioøkonomisk familiebakgrunn og innvandringsbakgrunn. En aktuell ekstern referanse fra helsefeltet med å skulle tilby universelle velferdstilbud kan være fra Wilkinson: "Når alle får tilbud blir det bedre for alle, ikke bare de svakeste men også for de sterke" (Wilkinson, R. og K. Pickett 2010).

Nova rapporten trekker også frem viktigheten av leksehjelp til de minste. I den grad barn mangler ferdigheter de burde hatt når de begynner på skolen, er det viktig å kompensere for disse manglende. Og hvis foreldre av ulike årsaker ikke greier kompensere for manglende, vil et leksehjelptilbud kunne bidra positivt.

Institutt for lærerutdanning og pedagogikk støtter ikke de foreslåtte endringer i opplæringsloven og privatskoleloven, vedørende endring i leksehjelpsordningen og nedlegging av ordningen med gratis frukt og grønnsaker.

Med hilsen

Trude Steingård

Rådgiver Institutt for lærerutdanning og pedagogikk- UiT

